

Bogdan Šteh s festivala Speculum Artium za STA: Spletne izkušnje so individualizirane, ljudje pa si želijo druženja

 misli.sta.si/2821930/bogdan-steh-s-festivala-speculum-artium-za-sta-spletne-izkusnje-so-individualizirane-ljudje-pa-si-zelijo-druzenja

Intervju 23.10.2020 11:03

pripravila Ajda Rozina Zupančič

Trbovlje, 23. oktobra - V Delavskem domu Trbovlje (DDT) je minuli konec tedna potekal mednarodni festival novomedijske kulture Speculum Artium. Soorganizator festivala Bogdan Šteh je za STA dejal, da tehnologija obiska kulturnega dogodka trenutno ne more nadomestiti, vprašanje je, če sploh kdaj. Ljudje si želijo druženja, spletne izkušnje pa so precej individualizirane.

Kako je potekal letošnji festival Speculum Artium v primerjavi z minulimi izvedbami?

Zaradi posebnih okoliščin je bila izvedba seveda drugačna kot sicer. Udeležba umetnikov in drugih gostov je bila veliko manjša, zato je levji delež naporov pri postavljanju razstave morala nase prevzeti ekipa DDT. Ocenjujemo, da smo bili pri tem kar uspešni, čeprav ni bilo vedno lahko, saj je šlo mestoma za precej zapletene postavitve, ki so jih večinoma večji zgolj avtorji sami.

Žal so se razmere deloma odslikavale tudi pri obisku, saj si večina šol ni upala poslati svojih učencev na ogled festivala, kamor sicer tradicionalno zahajajo. Nas pa veseli, da sta individualni obisk in obisk družin ostala na enakem nivoju kot prejšnja leta - sobota je bila še vedno dan za družinske ogleda.

Letos ste imeli ločena "fizični" in spletni program. Nameravate to obliko ohraniti tudi v prihodnosti?

Že nekaj časa smo si želeli programa na spletu, predvsem kot platforme za promocijo dogodka in dodatne vsebine, ki sodijo k festivalu Speculum Artium. V okoliščinah, kakršne so nastale letos, je postal druga različica festivala, kjer si je bilo mogoče ogledati vsaj predstavitev projektov, če ljudje že niso mogli - ali si upali - obiskati DDT.

V prihodnosti razmišljamo o ohranitvi spletnega programa, ki bi delno ponujal iste vsebine kot festival - predvsem pri video festivalu DigitalBigScreen -, predvsem pa bi ponujal še dodatne vsebine: pogovore z umetniki, okrogle mize, predavanja in dodatne

projekte, ki se fizično niso mogli predstaviti na festivalu. Želimo, da je spletni program obogatitev, ne zgolj kopija programa v DDT. Še vedno namreč menimo, da je obisk festivala dogodek in ga kot takšnega v celoti ne moremo prenesti na splet.

Lahko tehnologija nadomesti fizični obisk festivala, razstave, koncerte?

Trenutno še ne, vprašanje je, če sploh kdaj. Seveda lahko tehnologija prenaša vsebino, to se je jasno pokazalo spomladi med časom splošne samoizolacije, vendar po drugi strani ne more biti enakovredna dogodku v živo, kot ga doživlja obiskovalec. Pri doživetju gre za več kot vsebino, gre tudi za interakcijo in vzdušje. Tega današnja tehnologija v polni meri še ni zmožna podati.

Konec koncev pa obisk našega festivala ni nikoli zgolj ogled razstavljenega, je tudi druženje, tega pa prek spleta ni mogoče nadomestiti. Spletne izkušnje so precej individualizirane, leto 2020 pa nam je jasno pokazalo, da si ljudje želijo druženja.

Kje tehnologija in kultura uspešno sodelujeta? Kako bi lahko tehnologija pripomogla k razvoju kulture, predvsem ob trenutnih epidemioloških razmerah?

Lep primer sodelovanja je projekt, ki trenutno teče v DDT: Mreža centrov raziskovalnih umetnosti RUK. Tu sodelujemo s KID Kibla iz Maribora in društvom PiNA iz Kopra. DDTlab, ki je nastal v sklopu projekta, je postal stičišče kulturnikov, znanstvenikov in gospodarstvenikov. V okviru laboratorija in s podjetjem Yaskawa smo s tehnologijo vmesnikov med možgani in računalnikom razvili krmiljenje za robotsko roko, ki je danes že zmožna zapisovanja črk. Z isto tehnologijo smo ob pomoči Srednje tehniške in poklicne šole Trbovlje (STPŠ) razvili produkt BCI slikar, ki omogoča slikanje na ekran s pomočjo možganskih signalov. Ko bo tehnologija izpopolnjena, bo omogočala ljudem, ki ne morejo premikati rok, da se sami likovno izražajo.

V sedanjih razmerah je navezava kulturnih dejavnosti na tehnologijo še toliko bolj pomembna, ker je to praktično edina možnost, da se lahko delo kulturnikov predstavi javnosti. A tu se pojavi problem ustreznega plačila za umetnike in kulturnike, saj je težko urediti plačilo za spletne vsebine. Pa vendar so v času, ko so bili ljudje doma, posegali večinoma prav po kulturnih vsebinah, ki so bile dostopne na spletu, kar nam lahko daje slutiti, kaj si ljudje želijo v življenju.

Kaj so vaša pričakovanja glede večjega vključevanja tehnologije v kulturo?

Tovrstne težnje podpiramo in jih deloma že uresničujemo, tako s festivalom Speculum Artium, DDTlabom, kot ponudbo Virtualnega muzeja rudarstva 4. dritl. Sodelujemo kot pridruženi partner v mednarodnem konzorciju Time Machine Europe, pod vodstvom Univerze v Ženevi in Tehniške univerze iz Dresdna. Cilj iniciative je tako teoretično kot praktično podpreti kulturne institucije, da v svoje predstavitve vključujejo sodobno tehnologijo, saj lahko ogromno pripomore k boljši komunikaciji s publiko in razumljivosti njihove zgodbe.

Prav tako podpiramo umetniške prakse, ki za svoj izraz uporabljajo tehnološke pripomočke. To je srž festivala Speculum Artium že več kot deset let. Želimo si, da bo tehnologija postala dostopna vsem kulturnim ustanovam in postala pripomoček za pripovedovanje zgodb in ustvarjanje edinstvenih izkušenj za obiskovalca. Vsebina mora namreč še vedno zasedati prvo mesto, pred samo tehnološko in vizualno senzacijo. To bo tisto, čemur mi pravimo humanizacija tehnologije.

Kaj menite o rabi tehnologije na kulturnem področju v Sloveniji?

Spremljamo dogajanje v Sloveniji in veseli nas, da se tehnologije postopoma uveljavljajo tudi na področju kulture. Sicer žal zaenkrat bolj kot sporadični projekti zanesenjakov ali ljudi, ki jih povezuje obeh področij zanima. Pogrešamo bolj sistemski pristop in jasen načrt za srednjeročno obdobje. Oboje bi bilo nujno, saj na področju kulture ne držimo stika z evropskim in svetovnim razvojem.

Le delno gre tu za vprašanje nakupa opreme, predvsem manjka znanje, kaj s to opremo narediti, saj mnogi zaposleni v kulturnih ustanovah niti ne poznajo vseh specifik in potencialov novih tehnologij, strokovnjaki za tehniška vprašanja pa se ne zmorejo sami ukvarjati s samo vsebino na področju kulturnih dejavnosti. V sistemskem povezovanju in izobraževanju tako z družboslovnega kot tehničnega vidika vidimo možnosti za velik preboj na tem področju v naslednjih letih.